

AFTONBLADET

Publicerad: 2007-03-12

Tipsa en vän

Textstorlek:

1	2	3
---	---	---

Åsas finnar försvann på 2 månader

Åsa före och efter.

Laserbehandling gjorde Åsa, 31, aknefri efter tio år

När Åsa, 31, var 20 år fick hon plötsligt stora, inflammerade böldliknande finnar på kinder och haka som efterlämnade fula ärr.

– På vårdcentralen tyckte de att jag var fånig som kom till dem med lite akneproblem, säger Åsa.

Vi lät Åsa gå igenom en enkel behandling i fyra steg. På två månader var finnarna borta.

Åsa hade inte särskilt mycket akne som tonåring. En finne dök upp då och då någonstans i t-zonen i pannan, på näsan och hakan, men det var inget som besvärade henne.

Dök upp när hon fyllde 20

I gymnasiet försvann finnarna helt, men när hon fyllt 20 år dök de plötsligt upp igen, den här gången betydligt fler.

– Nu satt de främst längst ut på kinderna i anslutning till käklinjen och på hakan. De var hemskt svåra att få bort och lämnade ärr efter sig, säger Åsa.

Finnarna försvann på kinderna, men kvar fanns alltså de kraterliknande ärr.

Idag, tio år senare, lider hon fortfarande av akne på hakan, en akne som kommer i stora böldliknande utslag.

– De vill aldrig försvinna, utan "ligger i träda" för att åter blomma upp och vara infekterade i flera veckor. De är inte bara estetiskt misspydande utan gör dessutom väldigt ont, säger Åsa.

Hon har prövat det mesta som finns receptfritt, men från sjukvården har hon inte fått hjälp.

– På vårdcentralen blir man inte tagen seriöst: helst ska man ha mer "riktiga" besvär som ont i halsen eller utslag, men för mig så är det ett stort problem att inte bli av med aknen. Jag fick vid ett tillfälle ett antibiotika-

liniment utskrivet vars enda effekt var att fullständigt torka ut min hud, säger Åsa.

Behandling i fyra steg

Vi lät Pyra Haglund på Stureplanskliniken behandla Åsa i fyra steg för att se hur snabbt akne kan försvinna.

På två månader försvann Åsas aktiva finnar, och med bara en enda laserbehandling minskade både ärr och rodnaden betydligt.

– Hade jag vetat att det var så enkelt att bli av med aknen hade jag sluppit lida av den i tio år, säger Åsa.

Petra Weiss

✓ **Glycolic mask.** En lätt aha-syrapeel som verkar djuprenande för att förebygga och minska acne och få huden jämnare.

Foto: ANDREA BJÖRSELL

✓ **Tetracyklin.** Antibiotika som tas två gånger per

dag till att börja med och därefter en gång per dag under flera månader.

✓ **Medicinsk hudvård.** Åsa fick komplettera sin vanliga hudvård med Mene & Moy, som innehåller aha-syran glykolsyra och aktiva vitaminer och antioxidanter.

✓ **Fraxel.** Laserbehandling som minskar akneärr och ger huden ny lyster och mjukhet. Åsa gjorde en behandling i halva ansiktet.

Vad är akne – och varför drabbas du?

- Akne eller finnar orsakas av tilltäppning och inflammation i talgkörtlarna.
- Finnar uppkommer vanligtvis i tonåren när hormonbalansen förändras i kroppen och könshormonerna ökar bildningen av talg i talgkörtlarna. Samtidigt ökar halten av en speciell bakterie (propionibacterium acne) som gör att talgkörtelns mynning proppas igen och blir inflammerad, vilket orsakar en finne.
- Aknen visar sig först som ömma, röda små knutor, som innehåller nedbrutet hudfett. Svår akne kan läka med ärrbildningar som följd.
- Akne kan hos vissa börja först i vuxen ålder och är då svår att skilja från hudsjukdomen rosacea.
- Personer som tar anabola steroider kan också få besvärlig akne, särskilt på rygg och armar.
- När det gäller vuxenakne är det lite osäkert exakt varför man drabbas, men en teori är att hormonerna spelar in även här, men att huden är extrakänslig för det manliga testosteronet.
- Personer vars föräldrar haft svår akne tycks drabbas i högre grad, vilket tyder på en viss ärftlighet.
- Under graviditeten är ofta huden nästan helt utan akne på grund av att moderkakan producerar så stora mängder kvinnligt könshormon att det inte finns plats för något manligt.

40 procent av alla vuxna lider av akne

Akne är ett av världens vanligaste hudproblem, och man räknar med att cirka 85–100 procent av alla från puberteten upp till 24 års ålder är drabbade.

Vad man ofta glömmer är att drygt 40 procent av alla vuxna över 25 år också lider av akne.

– Ofta tas inte akne på allvar och för den som inte drabbats är det svårt att förstå hur psykiskt påfrestande det är, säger Pyra Haglund, hudläkare på Stureplanskliniken.

Till henne kommer främst vuxna som haft akne under många år och

som fått fula ärr.

All akne kan behandlas idag – men det kan ta tid. En pormask utvecklas under sex veckor och det tar minst lika lång tid att bli av med den.

– Samma sak gäller med ärr – man måste ha tålamod innan resultatet syns. Det går aldrig att bli av med ärr helt, men det går att få otroligt fina resultat, säger Pyra Haglund.

– **Har de en aktiv akne** får man först se vilken grad det är, och om det är en mild till medelkraftig akne behandlar vi ofta den med en glycolicmask plus medicinsk hudvård för att läka ut den. Ibland kan vi även skriva ut antibiotika, men om det är en kraftig infektion så skickar jag dem till den offentliga vården, för det tycker jag att de ska hjälpa till med, fortsätter hon.

Petra Weiss

3 myter – falskt eller sant?

Myt: Bara tonåringar får finnar.

Sant? Nej, men det är vanligast i tonåren. Vissa känsliga personer kan dock ha akneproblem ända upp i 40-årsåldern. Akne kan hos enstaka personer börja först i vuxen ålder och är då ibland svår att skilja från hudsjukdomen rosacea (så kallad "vuxenakne").

Myt: Finnar beror på dålig hygien.

Sant? Nej, finnar beror inte på smutsig hy: överdriven tvättning kan faktiskt få motsatt effekt.

Myt: Om man klämmer på finnar får man fler.

Sant? Ja, faktiskt. Aknen försämras av alla bakterier från fingrarna och det finns risk att du blir gropig och får ärr.

Så blir du av med finnarna för gott!

LJUS

✓ Blått ljus

Behandlar: Aktiv akne.

Beskrivning: Blått ljus som effektivt dödar själva aknebakterien. Ljuset hindrar nybildning av bakterien och förstör de angripna cellerna.

Pris: Från 260 kr per behandling.

Exempel på metod: Omnilux Blue, ClearLight, iClear.

Mer info: www.sccc.se

Foto: KATRIN JAKOBSEN

LASER

✓ N-litelaser

Behandlar: Aktiv akne, oren hy,

stora porer. Påverkar även

ojämnheter i huden samt ärr.

Beskrivning: Lasern sätter igång processer under huden som frigör

syre och kollagen. Syret kväver de anaeroba bakterierna som är med och skapar akne. Kollagenet ökar läkningsprocessen av inflammerad akne och förbättrar hudkvaliteten så den blir lugnare, fräschare och mer balanserad.

Pris: Ca 27800 kronor för första behandlingen och 800 kr för andra.

Mer info: www.ellipseklinikken.se

✓ PHOTONOVA IPL

Behandlar: Aktiv akne.

Beskrivning: Laserbehandling i två steg där man börjar med att förstöra cellmembranet hos bakterien som orsakar aknen med hjälp av blått laserljus. På detta sätt får man en kraftig antibakteriell effekt.

Nästa steg är att ljusbehandla talgkörteln för att skapa en långvarig minskning av talgproduktionen med hjälp av gult och orange ljus.

Pris: Från 27500 kr per gång.

Mer info: www.devita.se

UTVÄRTES MEDICIN

- ✓ **AHA-syror.** Molekylen tränger in i talgkanalerna och löser upp de pigmentproppar som annars riskerar att täppa till porerna.
- ✓ **Azelainsyra.** Minskar proppbildningen i talgkörteln och hämmar bakterietillväxten.
- ✓ **Bensoylperoxid.** Receptfritt. Luckrar upp pormaskarna och hämmar även tillväxten av bakterier och därmed inflammationen i talgkörtlarna.
- ✓ **Klindamycin.** Antibiotikum som finns som liniment. Det minskar mängden bakterier som medverkar till att ge akne.
- ✓ **Tretinoin.** Innehåller A-vitaminsyra och löser upp proppbildningen i talgkörtelns mynning.

INVÄRTES MEDICIN

- ✓ **Diana.** P-piller som innehåller anti-androgener, som hämmar effekten av könshormoner.
- ✓ **Roaccutan.** Läkemedlet Roaccutan, som är en A-vitaminsyra i tablettform, är en av de mest effektiva aknemedicinerna, men har ofta varit uppe för diskussion på grund av kraftiga biverkningar som depressioner, personlighetsförändringar, skrumplever, anorexi och biverkningar på kvinnliga könsorgan.
- ✓ **Tetracykliner.** Antibiotika som minskar mängden bakterier och motverkar inflammationen i talgkörteln. Man behandlas i minst tre månader.

Fotnot: Aktiv akne räknas som sjukdom. Det innebär att en del av patientavgiften ersätts från försäkringskassan. Du betalar vanlig landstingsavgift, frikort gäller. För barn och ungdomar under 18 år är behandlingen kostnadsfri.

Tre metoder mot ärr● **SLIPNING** (Microdermabrasio)

Behandling: Hudslipning med mikrokristaller. Kan ha viss effekt på mycket små ärr, men ofta är metoden bra före en Clearlightbehandling. Den tar bort komedonerna (de svarta plupporna) som täpper till talgkörteln. Dessa gör att talgkörteln inte töms naturligt och lättare blir infekterad.

Pris: Ca 600 kr per gång.

● **LJUS** (Photoderm eller skinrejuvenation)

Behandling: IPL-ljus som behandlar rodnade akneärr. Photoderm kan ställas in på mer varierande våglängder speciellt anpassade för olika typer av rodnader, medan skinrejuvenation har fasta inställningar och inte lika lätt kommer åt olika typer av rodnader. IPL-ljuset påverkar de små röda blodkärl som ger rodnaden i akneärren.

Pris: Ca 1 490–1 900 kr per gång.

● **LASER** (Fraxel)

Behandling: Punktbehandling där lasern enbart behandlar den bit av huden som är skadad. Varje liten laserpunkt (mikrotermal behandlingszon) når djupt ner i huden och stimulerar ny kollagenbildning och ökad elasticitet. Dämpar även rodnaden i akneärren.

Pris: Ca 8 000 kr per gång för hela ansiktet, 4 000 kr för halva ansiktet.